

17. 4. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Krizová opatření v Polsku: snaha o obcházení ústavy?

Koronavirus si zjevně dle národnosti svých hostitelů nevybírání, a tak stejné problémy, které nyní řešíme u nás, aktuálně řeší vlády více či méně obdobným způsobem ve všech zasažených zemích. Jaká je ale situace u našich severních sousedů, v čem je odlišná a proč by nás to mělo zajímat?

V obecné rovině přistupují vlády jednotlivých postižených států k zabránění další nákazy a šíření nového typu koronaviru velice podobně: **nejprve vyhlásí obdobu nouzového či výjimečného stavu, poté nařídí mimořádná opatření, omezí práva a uloží adresátům norem zvláštní povinnosti a konečně aktivizují bezpečnostní radu či obdobu ústředního krizového štábu**, který pak situaci monitoruje a jakožto pracovní orgán vlády je jakousi prodlouženou rukou exekutivy a zároveň jejím specializovaným poradním sborem.

V naznačené procesní situaci je pak vyhlášení nouzového stavu (či jeho obdoby) obligatorním předpokladem, který umožňuje omezení některých základních práv a přijímání zvláštních opatření, jež následně postihují osobní svobody jednotlivců, kteréžto svobody jsou za normální situace nepostižitelné.

S trochou nadsázky lze vyhlášení nouzového stavu přirovnat k čistě účelovému vehiklu sloužícímu právě a jen k přijímání dalších opatření, jež omezují práva a ukládají povinnosti, bez něhož by toto nebylo možné. **Krizové řízení státu je tak v průběhu nouzového režimu podstatně jednodušší**, neboť se jedná o silný a efektivní nástroj, který dává kabinetu do rukou rozsáhlé způsoby a možnosti, jak jednat a přijímat krizová opatření, a to bez ohledu na některá základní práva a svobody jednotlivců garantovaná Ústavou a Listinou.

Je třeba ale i připomenout některé potenciálně negativní jevy spojené s vyhlášením nouzového stavu – zpravidla jím může být povinnost k náhradě škody ze strany státu, vzniklé v důsledku a příčinné souvislosti s krizovými opatřeními, fyzickým a právnickým osobám, jakož i některá další omezení plynoucí ve vztahu k vyhlášení a konání voleb – takto např. čl. 10 ústavního zákona č. [110/1998](#) Sb., o bezpečnosti České republiky, v účinném znění, stanoví: "*Jestliže po dobu nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu podmínky na území České republiky neumožní konat volby ve lhůtách, které jsou stanoveny pro pravidelná volební období, lze zákonem lhůty prodloužit, nejdéle však o šest měsíců.*".

Obdobnou ústavní konstrukci můžeme nalézt i u našich severních sousedů, kde však dle čl. 228 odst. 7 polské Ústavy navíc platí, že **během stavu nouze a po dobu 90 dnů po jeho ukončení nesmí být zkráceno funkční období Sejmu, nesmí se konat celonárodní referendum, volby do Sejmu, Senátu, orgánů místní správy a volby prezidenta republiky.**

A to je právě - jak se zdá - důvodem, kvůli kterému polská vláda doposud odmítá vyhlásit nouzový stav (stan nadzwyczajny). Namísto toho, aby polský kabinet vyhlásil nouzový stav a následně přijal potřebná krizová opatření, přijal totiž toliko speciální zákony a nařízení, kterými vyhlásil tzv. stav epidemie a omezil nejen veškerý veřejný život, ale zároveň uložil jednotlivcům četné povinnosti a *de facto* byl tedy v Polsku zaveden režim nouzového stavu, aniž by byl nouzový stav formálně vyhlášen.

Zlí jazykové tvrdí, že vládnoucí strana Prawo i Sprawiedliwość takto činí právě s ohledem na prezidentské volby, které se mají konat 10. května tohoto roku, ve snaze omezit opozici, **jelikož za současného (materiálně nouzového) stavu v Polsku nelze provádět běžnou předvolební kampaň.**

Naproti tomu stávající provládní prezident Andrzej Duda, jenž neobvykle často veřejně mediálně vystupuje v rámci boje proti koronaviru, již nyní bohatě čerpá z poskytnutého prostoru daného svou funkcí a v podstatě neoficiálně prezidentskou kampaň již vede.

Nutno podotknout, že v květnových prezidentských volbách půjde o hodně, neboť bez „svého“ prezidenta nebude mít aktuálně vládnoucí PiS dostatek hlasů k tomu, aby přehlasoval případné prezidentské veto, čímž by přišel o své výsadní postavení v rámci legislativního procesu, jež mu svědčí od roku 2015 a čehož doposud neváhal v rámci prosazování vlastních zájmů maximálně využít.

Mgr. Matyáš Moska,
advokát

[ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 910 058 058
e-mail: office@arws.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Fotbaloví agenti vs. FIFA ve světle stanoviska generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie](#)